

EBRD Kreditna linija za zeleno finansiranje Srbija Lizing (GEFF Srbija)

Obuka za potencijalne korisnike
*Klimatske promene, rodna ravnopravnost i
pristup EBRD GEFF finansiranju*

- I. Klimatske promene
- II. EBRD GEFF – spoj finansiranje zelene ekonomije i rodne ravnopravnosti
- III. Rodna i finansijska inkluzija u Srbiji
- IV. Rodna ravnopravnost i finansijska inkluzija u Srbiji
- V. Rodni aspekti u klimatskim promenama
- VI. GEFF Srbija Lizing – pregled
- VII. Zašto bismo trebali da razmotrimo GEFF Srbija Lizing finansiranje?
- VIII. GEFF Srbija Lizing – koji pravni subjekti i sektori su prihvatljivi za finansiranje
- IX. GEFF Srbija Lizing – prihvatljiva oprema za finansiranje
- X. Preporuke

Da li ste znali da u Srbiji:

- Srednja godišnja temperature je bila za 1.5⁰ C viša na većem delu njene teritorije u odnosu na period od 1961 do 1990. Ovo je **tri puta više od globalnog trenda rasta srednje vrednosti temperature**
- Nepovoljne vremenske prilike su sve učestalije, uključujući toplotne talase i periode obilnih kiša i poplava, kao što su razorne poplave iz 2014
- Rečni tokovi su smanjeni za 30% u poređenju sa jednim vekom pre, kao i resursu podzemnih voda koji su u opadanju

Klimatske promene mogu uticati na finansijske, ekonomske, ekološke i društvene performanse kompanija

- Rizici koji se mogu javiti usled klimatskih promena su povišena temperatura, ekstremne vremenske prilike, poremećeni ekosistemi, poplave, itd.
- Mnoge kompanije u Srbiji su već direktno pogođene klimatskim promenama, na primer kompanije koje posluju u sektoru poljoprivrede i turizma.
- Prema nedavno sprovedenom istraživanju od strane EBRD-GCF, sve veći broj kompanija u Srbiji želi da investira u svoje poslovanje sa ciljem da smanji negativan uticaj na životnu sredinu, kako bi ublažili klimatske promene i/ili kako bi se prilagodili klimatskim promenama, **ali nemaju za to finansijskih sredstava.**

Samo u periodu od 2000 do 2015, ukupna šteta izazvana klimatskim promenama u Srbiji iznosila je više od 5 milijardi evra!

EBRD ima za cilj da **smanji rodne razlike** i da promoviše finansijsku inkluziju žena, uključujući pristup sredstvima za finansiranje projekata koji su u vezi sa klimatskim promenama, čime doprinosi stvaranju održivog tržišta za zelenu ekonomiju.

Da li ste znali da u Srbiji, kompanije koje su u vlasništvu i/ili vođene od strane žena:

- Predstavljaju samo mali deo od ukupnog broj preduzeća u Srbiji – kompanije sa većinskih učešćem žena u vlasništvu čine 28.5% od ukupnog broj preduzeća u Srbiji dok kompanije sa ženama na menadžerskim pozicijama čine samo 18.2% od ukupnom broja kompanija u Srbiji
- Koncentrisane su u uslužnom sektoru (skoro 2/3 su u sektoru trgovine, usluga i ugostiteljstva) i orijentisane su na lokalna tržišta (58%) što ih čini više izloženim negativnom uticaju klimatskih i drugih promena na tržištu
- U proseku su manje od preduzeća u vlasništvu muškaraca (99% su mikro preduzeća) i imaju nižu stopu „preživljavanja“ od preduzeća u vlasništvu muškaraca (39% naspram 53%)

Žene su u nepovoljnijem položaju u odnosu na muškarce kada su u pitanju:

- Pristup imovini kao što su zemljište, poslovni objekti, tehnologije, finansijska tržišta
- Mogućnosti da doprinesu ekonomiji i zapošljavanju – posebno u sektorima koji su usko povezani sa klimatskim promenama, kao što su energetika, građevinarstvo, transport, upravljanje otpadom
- Mogućnosti uticaja na zakonska rešenja i regulativu, zbog manjeg učešća u političkom životu i uticaja

Stoga su u **različitom položaju** kada je reč o:

- **Ublažavanju klimatskih promena:** naporima da se smanji i/ili spreči emisija gasova staklene bašte
- **Adaptaciji na klimatske promene:** pronalaženju najboljih načina za suočavanje sa klimatskim promenama koje su se već dogodile

Žene koje su učestovale u Istraživanju, svoje znanje o klimatskim promenama vide kao manje u odnosu na znanje koje poseduju muškarci

EBRD program za zeleno finansiranje (GEFF Srbija Lizing) je kreditna linija u iznosu do 40 miliona evra namenjena za finansiranje investicija kompanija koje imaju za cilj prelazak na zelenu ekonomiju, a u saradnji sa partnerskim lizing kompanijama

GEFF Srbija Lizing pruža finansijsku podršku kompanijama u Srbiji da nabave visokoefikasnu opremu i tehnologije putem finansijskog lizinga , koje promovišu prelazak na zelenu ekonomiju i smanjuju emisiju gasova staklene bašte i/ili povećavaju otpornost na klimatske promene

GEFF Srbija Lizing je razvijen u saradnji sa donatorima: Zelenim klimatskim fondom i Vladom Luksemburga, a aktivnosti sprovodi u saradnji sa partnerskom finansijskom institucijom, UniCredit Lizingom. Podršku programu pruža konsultantski tim.

Zašto bismo trebali da razmotrimo GEFF Srbija Lizing finansiranje?

- Visokoeffikasne tehnologije mogu pomoći kompanijama da **smanje potrošnju energije, upotrebu vode i resursa** i smanje troškove
- Kroz ulaganja u zelene tehnologije, kompanije mogu postati **konkurentnije i povećati profitabilnost**
- Lizing finansiranje može biti **dobra alternativa bankarskim kreditima** za kompanije koja uvode zelene tehnologije

Primer: poljoprivredna zadruga u Srbiji nabavila je četiri nova Basak traktora putem GEFF Srbija Lizinga. Ova investicija smanjuje potrošnju energije (dizel goriva) za 256 MWh, čime zadruga štedi 20,400 evra godišnje, i smanjuje emisiju CO₂ za 62 tone godišnje.

Pravni subjekti:

- Privatna preduzeća, preduzetnici i drugi subjekti koji se bave poslovnim aktivnostima, uključujući i registrovana poljoprivredna gazdinstva

Sektori:

- Primer: proizvodnja, poljoprivreda, transport, trgovina, proizvodnja energije i drugi sektori
- Sektor usluga u delu održavanja, instalacija, izgradnje i renoviranja i slično

Poljoprivreda

Proizvodnja

Industrija

Trgovina

Oprema prihvatljiva za finansiranje (moraju biti zadovoljeni standardi energetske performansi)

- **Transport (komercijalna vozila):** traktori, kombajni za žetvu, viljuškari, utovarivači, bageri, rovokopači-utovarivači, električna i hibridna vozila
- **Procesna Tehnologija:** mašine za brizganje, ekstruder mašina
- **Motori i Pumpe:** kompresori za vazduh, elektro motori, cirkulacione pumpe, pumpe za vodu
- **Toplotne Pumpe:** najčešće se koriste u raznim objektima, prehrambenoj industriji, auto industriji, farmaceutske i u industriji proizvodnje mleka i mlečnih proizvoda
- **Hlađenje:** najčešća upotreba je u raznim objektima, farmaceutske, prehrambenoj industriji, proizvodnji plastike, poljoprivredi
- **Električna energija i Kogeneracija:** fotonaponski paneli, CHP motori, baterije, najčešće se koriste u objektima i prehrambenoj industriji
- **Kotlovi:** samo solarni termalni kolektori
- **Rasveta:** LED ulična rasveta, na primer za spoljašnju rasvetu u supermarketima, parkinga, industrijskim zonama, itd.
- **Čišćenje i Pranje:** poluprofesionalne i profesionalne mašine za pranje, koriste se u hotelima, bolnicama, perionicama veša
- **Sistemi za navodnjavanje:** u staklenicima, sistem za navodnjavanje kap po kap, itd.
- **Priprema zemljišta i Setva:** podrivači, malčeri, sejalice, seckalice biljne mase
- **Ponovna upotreba i nadoknađivanje vode:** Rezervoari za kišnicu

Žene preduzetnice su ohrabrene da apliciraju za GEF SRBIA LIZING

Putem GEF SRBIA LIZING kreditne linije, žene preduzetnice mogu da:

- **Poboljšaju svoje poslovanje**, čineći ga energetski efikasnijim, isplativijim, inovativnijim i stoga konkurentnijim sa većom šansom za uspehom
- **Doprinesu ublažavanju efekata klimatskih promena** promenom načina poslovanja, i prelasku na zelene tehnologije

- **Povećaju kapacitete za prilagođavanje na klimatske promene**, a takođe i da imaju bolju osnovu za povećanje svog ekonomskog stanja i dobrobiti svojih porodica i zajednice

Do danas, GEF SRBIA LIZING je pomogao više od 25 žena koje su vlasnice ili upravljaju svojim poslovanjem u Srbiji da investiraju preko 3,7 miliona evra u zelene tehnologije.

U istom momentu sa podrškom EBRD GEFF-a, kompanije u vlasništvu muškaraca i žena mogu da povećaju svoju konkurentnost i da smanje svoj negativan uticaj na životnu sredinu kroz:

- Praćenje i planiranje prilagođavanja novim zakonskim i regulatornim promenama koje mogu uticati na finansijski rezultat Vašeg poslovanja i ukupnu konkurentnost, na primer, predložena EU prekogranična taksa na CO₂ (najverovatnije će uticati na kompanije koje izvoze u EU)
- Edukaciju i pripremanje za nepredviđena poskupljenja sirovina, na primer energenata, čija će cena , kako se očekuje, u Srbiji rasti u narednom periodu
- Uzimanje u obzir uticaj klimatskih promena na Vaš proces proizvodnje i predviđanje očekivanih promene u tehnologijama, tržištima i propisima . Razmotrite angažovanje stručnjaka u ovoj oblasti , ako je moguće

- Primenjivanje mera koje su više od regulatornih zahteva i razmatranje implementacije sistema upravljanja životnom sredinom (EMS), bilo da je reč o formalnom međunarodnom EMS standardu kao što je ISO 14001 , dobrovoljnom instrumentu ili samo skupu neformalnih praksi u oblasti zaštite životne sredine
- Edukaciju Vaših zaposlenih o klimatskim promenama i prihvatanje “zelene“ korporativne kulture
- Korišćenje EBRD Zelenog Tehnološkog selektora , on-line alata kojim možete pretražiti svu visokoefikasnu opremu dostupnu na tržištu
- Razmišljanje o klimatskim promenama kao o prilici, ne samo da biste postigli uštede primenom mera za efikasno korišćenje energije i resursa, već kao o prilici da privučete nove kupce kroz širenje Vašeg ekološkog načina poslovanja
- Informisanje o različitim državnim i programima međunarodnih finansijskih institucija i inicijativa koje bi Vam pomogle da smanjite troškove tranzicije ka zelenom načinu poslovanja i koje Vam mogu pružiti pristup eksternom znanju i primerima dobre prakse.

GEFF Srbija Lizing Konsultantska kancelarija:

Mirjana Živanović, GEFF Srbija Lizing, Asistent na projektu
Ul. Janka Veselinovića 13, 11000 Beograd, Srbija

serbialeasing@ebrdgeff.com

+381 63 842 841 2

+ 381 11 20 40 390

<https://ebrdgeff.com/serbialeasing/>

Tu smo da pomognemo!